

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/22-01/139

URBROJ: 6521-29-22 -

Zagreb, 30. studenoga 2022.

D.E.U. br. 21/054

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE
g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika COM (2022) 803 i o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka) COM (2021) 804, D.E.U. br. 21/054

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 39. sjednici održanoj 30. studenoga 2022. godine, Stajalište RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika COM (2022) 803 i o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka) COM (2021) 804, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 10. studenoga 2022. godine.

Stajalište RH Hrvatske o ovom Prijedlogu uredbe usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/372, URBROJ: 50301-21/22-22-3 na sjednici održanoj 25. listopada 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te istaknuo da se ovime predlaže zakonodavni okvir za vodik koji je sličan postojećim pravilima koja se primjenjuju za plinske mreže. Provedbenim i delegiranim aktima utvrđivati će se mrežni kodeksi za vodik, pravila o mehanizmima dodjele kapaciteta, upravljanje zagušenjima, pravila uravnoteženja i pravila o usklađenim tarifama. Prijedlozima EK-a stvaraju se uvjeti za prelazak s fosilnog prirodnog plina na plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, konkretno na biometan i vodik, te se jača otpornost plinskog sustava. Jedan je od glavnih ciljeva uspostaviti tržište za vodik, stvoriti okruženje pogodno za ulaganja i omogućiti razvoj namjenske infrastrukture, imajući u vidu i trgovinu s trećim zemljama. Tržišna pravila primjenjivat će se u dvije faze, prije i nakon 2030., a posebno će obuhvaćati pristup infrastrukturi za vodik, razdvajanje djelatnosti proizvodnje i transporta vodika te određivanje tarifa. Uspostavit će se nova upravljačka struktura u obliku Europske mreže mrežnih operatora za vodik (ENNOH) kako bi se promicala namjenska infrastruktura za vodik, prekogranična koordinacija i izgradnja mreže interkonekcijskih vodova te razradila posebna tehnička pravila. Prijedlogom se predviđa da bi se nacionalni planovi razvoja mreže trebali temeljiti na zajedničkom scenariju za električnu energiju, plin i vodik. On bi trebao biti usklađen s nacionalnim energetske i klimatskim planovima i s desetogodišnjim planom za razvoj mreže na razini EU-a. Kako bi se olakšao pristup postojećoj plinskoj mreži za plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, novim pravilima ukidaju se tarife za prekogranične interkonekcije i smanjuju tarife na točkama ubrizgavanja. Novim se pravilima ujedno uspostavlja sustav certificiranja plinova s niskim emisijama ugljika kako bi se dovršio rad započet certificiranjem plinova iz obnovljivih izvora u okviru Direktive o energiji iz obnovljivih izvora. Kako bi se izbjeglo da Europa ostane ovisna o fosilnom prirodnom plinu i otvorilo više prostora za čiste plinove na europskom tržištu plina, EK predlaže da se dugoročni ugovori za nesmanjenu uporabu fosilnog prirodnog plina ne produlje nakon 2049.

Republika Hrvatska je više nego svjesna važnosti vodika kao čistog energenta u transformaciji energetskeg sektora u sektor niskih, a u budućnosti i nultih emisija stakleničkih plinova, u razvoju kružnog gospodarstva, kao i u stvaranju novih radnih mjesta povezanih s energetsom održivošću. RH podržava napore koji se na razini EU-a poduzimaju u cilju dostizanja klimatske neutralnosti i europske energetske sigurnosti koja je tema od posebne važnosti imajući u vidu krizu izazvanu ruskom vojnom agresijom na Ukrajinu. Upravo će prijedlozi uredbe i direktive osigurati jasniju situaciju na tržištu EU-a po pitanju obnovljivog vodika te će osigurati priljev privatnih sredstava u investicije vezane za vodik.

Republika Hrvatska ima nekoliko komentara/prijedloga za poboljšanje predmetnih dokumenta. Prvenstveno, imajući u vidu da uvođenje „operatera vodika“ u oba dokumenta, RH skreće da isto za manje države članice znači i povećanje administrativnih kapaciteta. Ujedno RH smatra smatra potrebnim vezanje „operatera vodika“ uz operatere prirodnog plina s obzirom na to da će se razvoj vodikove transportne mreže prvotno vezati uz postojeću plinsku infrastrukturu.

Vezano za tekst uredbe RH ističe da je on zadovoljavajući i pokriva osnovna područja u kojima RH ne vidi veće prijepore, ali svakako je potrebna poveznica na umjetno izazvano povećanje cijene plina, a koje trenutno vlada, s ciljem izbjegavanja i/ili sprečavanja sličnih situacija u budućnosti. Intenzivno uvođenja vodika može rezultirati sličnim poremećajima u EU-u, točnije može uzrokovati nerealno povećanje cijene plinovitih goriva te posljedično ugrožavanje konkurentnosti gospodarstva EU-a.

RH nadalje ističe da se uredbom jasno definiraju pravila i uspostavlja osnova EU-a za razvoj transportnog sustava vodikovoda koji je nužan za bržu implementaciju obnovljivog vodika širom svih teritorija EU-a. Međutim, napominje kako je u uredbi potrebno planirati i tehnička pravila o umješavanju vodika i ostalih obnovljivih plinova u prirodni plin jer je, u prijelaznom razdoblju do potpuno razvijene vodikove mreže EU-a, potrebno uspostaviti sustav koji će imati jasna pravila za miješanje svih vrsta plinova u cilju što jednostavnijeg i bezbolnijeg prijelaza s prirodnog plina na vodik (gdje se plin smatra mješavinom svih vrsta plina s prirodnim plinom uključujući i vodik).

U skladu s tim, u članku 30. stavku 7. treba dodatno istaknuti kako je kod dostave informacije o kvaliteti plina, koje treba dostavljati, isto potrebno definirati jasno na ulaznim mjestima u transportni plinski sustav. U članku 37. RH predlaže brisanje na pozivanje na Uredbu za tržište električne energije 2019/942 te jasno raspisivanje pravila baš za plinove. U članku 39. RH predlaže da se već sada ne dozvoljavaju nacionalna ograničenja na nove plinovode, a koja mogu utjecati na jedinstvenost tržišta.

Vezano uz tekst Direktive RH ističe kako podržava kreiranje jasnih pravila vezanih uz izgradnju infrastrukture, prava potrošača, prava i obveze upravitelja transportnog i distribucijskog sustava te pravila pristupa trećim stranama. RH smatra kako je ovaj dokument važan kao čvrsti temelj za ubrzavanje aktivnosti i investicija u segmentu proizvodnje, transporta, skladištenja i korištenja vodika na razini EU-a. Stoga podržava dokument, ali napominje kako bi se dio odredbi trebao jasnije definirati, a dio još jednom propitati.

U skladu s tim, predlaže se, vezano za članak 4. i tržišne cijene nabave, a imajući u vidu situaciju s energentima i iznenadni porast cijena te određena stečena iskustva, da se u predmetnu direktivu uključe i odredbe koje će omogućiti pravovremenu i brzu reakciju na potencijalne poremećaje na tržištu. U članku 16., koji se odnosi na pametne mjerne sustave, RH smatra potrebnim da se DČ ostavi autonomija vezano za definiranje uvođenja pametnih brojlara. U poglavlju 5., a s obzirom na uvođenje posebne regulative za operatere UPP-a (ukapljeni prirodni plin), predlaže omogućavanje duljeg vremena prilagodbe za operatere UPP-a u odnosu na druge operatere. U članku 87. RH predlaže produljenje roka za prenošenje odredbi ove direktive u nacionalno zakonodavstvo do 31. prosinca 2024. godine. Također, RH smatra da navedeni prijedlozi nedovoljno uključuju Uredbu (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina i Uredbu Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom. S obzirom na to da navedeni dokumenti mogu utjecati na poslove Nacionalne regulatorne agencije za registriranje operatora skladišta s jedne strane te na korištenje plina s druge

strane, RH predlaže u daljnjim aktivnostima uključivanje gore spomenutih uredbi, kao i problema visoke cijene plina, odnosno pitanje regulacije cijene plina.

Vezano za potrebnu infrastrukturu, RH se zalaže za korištenje postojeće plinske infrastrukture na način da se vodik u određenom postotku umješava u prirodni plin te u tom obliku transportira do mjesta upotrebe. U trenutku kada količine vodika budu značajne možemo govoriti o sustavu vodikovoda samo za potrebe transporta vodika. Dugoročno gledano, u trenutku kada više neće biti prirodnog plina, potrebno je sagledati mogućnosti prenamjene te infrastrukture u onu za transport čistog vodika. A prilikom gradnje nove infrastrukture potrebno je voditi računa da se ista od početka gradi na način da odgovara transportu prirodnog plina, obnovljivih plinova i vodika. Također, važno je naglasiti potrebu postojanja vodikovoda koji direktno spaja mjesto proizvodnje vodika s mjestom uporabe, što se ne smatra mrežom već samostalnim vodikovodom. Takva infrastruktura potrebna je od početka primjene vodika. Vezano za korištenje infrastrukture, RH drži potrebnim definirati tko će, kada i gdje moći pristupiti postojećem plinskom sustavu u smislu puštanja obnovljivih plinova i vodika u njega.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, bez rasprave, jednoglasno (7 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika COM (2022) 803 i o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka) COM (2021) 804

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Sandra Benčić

